

ΒΗΜΑgazzino

ΚΑΡΟΛΟΣ Γ'

Η ΘΟΥΡΥΒΩΔΗΣ ΠΟΡΕΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΗ
ΤΕΛΕΤΗ ΣΤΕΨΗΣ
ΤΟΝ ΜΑΪΟ, ΠΟΥ
ΤΟΝ ΦΕΡΝΕΙ ΣΤΟ
ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

ΤΕΧΝΗ ΠΟΙΟΙ ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΟΝ ΓΚΟΥΣΤΑΒ ΚΛΙΜΤ;
ΠΡΟΣΩΠΑ Τ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, Δ. ΣΟΥΡΜΠΗΣ, Β. ΚΑΣΣΕΛ, Σ. ΝΑΝΤΕΛΑ, ΝΤ. ΦΑΣΕΝ
ΚΟΣΜΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΩΝ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΚΑΡΟΛΟΣ Γ΄

Βίος και πολιτεία του γηραιότερου μονάρχη που ανέλαβε ποτέ τον βρετανικό θρόνο. Το BHMAGAZINO διερευνά τις προκλήσεις της βασιλείας του λίγο πριν από την επίσημη τελετή στέψης του στις 6 Μαΐου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΛΑΚΗ

Ο Κάρολος Γ' γεννήθηκε για να γίνει βασιλιάς και όμως πέρασε σχεδόν όλη τη ζωή του ως ένας μονάρχης εν αναμονή, περιμένοντας στον προθάλαμο του θρόνου, στη σκιά της μητέρας του βασίλισσας Ελισάβετ Β'. Το πλήρωμα του χρόνου έφτασε για εκείνον. Στις 6 Μαΐου ο 74χρονος πλέον βασιλιάς θα βαδίσει προς τη δική του στέψη στο Αββαείο του Γουέστμινστερ στην καρδιά του Λονδίνου. Καθώς το στέμμα του Εδουάρδου του Ομολογητή θα βαρύνει πλέον στο κεφάλι του, ο ίδιος θα θέλει να αποπνέξει μια για πάντα την εικόνα του άπιστου διαδόχου που βύθισε στη θλίψη την πριγκίπισσα Νταϊάνα και εν πολλοίς τον αδικεί. Να αποπνέξει ακόμη την εικόνα του αδέξιου βασιλιά, που πριν από μερικές ημέρες σε επίσκεψή του σε τζαμί βγάζοντας τα παπούτσια του αποκάλυψε μια τρύπα στην κάλτσα του ή του μονάρχη που του πετούν αβγά στις δημόσιες εμφανίσεις του, όπως έχει συμβεί, για παράδειγμα, δύο φορές τους τελευταίους μήνες. Να θυμίσουμε βέβαια για να μην τον αδικήσουμε ότι και η βασίλισσα Ελισάβετ είχε πέσει θύμα επίθεσης με τον ίδιο τρόπο το 1986 στη διάρκεια επίσκεψής της στη Νέα Ζηλανδία. Μάλιστα, με το καθαρόαιμο αγγλικό της φλέγμα είχε σημειώσει τότε ότι προημάτα αβγά της Νέας Ζηλανδίας στο πρωινό της.

Όσο και αν οι επικριτές του λατρεύουν να τον λοιδορούν, η αλήθεια είναι ότι ο Κάρολος Γ' δεν είναι η καρικατούρα του άνδρα που παρουσιάζεται στην 5η σεζόν της σειράς «The Crown». Για παράδειγμα, το ίδρυμά του, The Prince's Trust, που δημιούργησε το 1976, έχει βοηθήσει πάνω από 1 εκατομμύριο νέους ανθρώπους να βρουν εργασία, να αποκτήσουν δεξιότητες και να ορθοποδήσουν. Ο ίδιος ακόμη είναι ένας άνθρωπος με βαθιές οικολογικές ανησυχίες, πολύ προτού αυτές γίνουν το νέο trend και δεν δίστασε, σε αντίθεση με τη μητέρα του, να ασκήσει πίεση προς πολιτικούς

και βουλευτές για θέματα που τον ενδιέφεραν, όπως η γεωργία, η υπερθέρμανση του πλανήτη, η κοινωνική στέψη και η αρχιτεκτονική, στέλνοντάς τους επιστολές. Τα γράμματά του εκείνα μάλιστα βαφτίστηκαν «σημειώματα της μαύρης αράχνης», καθώς ήταν γραμμένα με μαύρο μελάνι με τα μικρά, χαρακτηριστικά, καλλιγραφικά του γράμματα. Για την ιστορία, ήρθαν στη δημοσιότητα το 2015 έπειτα από μια δικαστική μάχη που κίνησε η εφημερίδα «The Guardian» και προκάλεσαν έντονες αντιδράσεις εις βάρος του, με κατηγορίες ότι υπερβαίνει τον ρόλο του. Ο ίδιος υπεραμύνθηκε των επιλογών του και σε συνέντευξή του στο BBC για τα 70ά του γενέθλια είχε δηλώσει χαρακτηριστικά: «Αν θεωρείται παρέμβαση το να ανησυχείς για τις υποβαθμισμένες περιοχές, όπως κάνω τα τελευταία 40 χρόνια...αν αυτό θεωρείται παρεμβατικό, τότε είμαι περήφανος για αυτό», τονίζοντας όμως ότι ανταλαμβάνεται καλά τη διαφορά ανάμεσα στο να είσαι πρίγκιπας της Ουαλίας και στο να είσαι μονάρχης.

Ο φίλος και βιογράφος του Τζόναθαν Ντίμπλμπι πιστεύει πάντως ότι «μια ήσυχη συνταγματική επανάσταση βρίσκεται σε εξέλιξη», προβλέποντας ότι ο Κάρολος «θα πάει πολύ πιο πέρα από ό,τι έχει πάει ποτέ οποιοσδήποτε προηγούμενος συνταγματικός μονάρχης».

Οι προκλήσεις της βασιλείας του

Η αλήθεια είναι ότι ο ίδιος μοιάζει παγιδευμένος ανάμεσα στην προσπάθεια του εκσυγχρονισμού της μοναρχίας αλλά και στην προσπάθεια της διατήρησης των παραδόσεων που προσδίδουν στον θεσμό την αίγλη και τη γοητεία του. Ο Κάρολος έχει πάντως την ευκαιρία να γραφτεί στην Ιστορία ως ένας μεταβατικός μονάρχης, που θα φέρει στον θεσμό κάποιες πινελιές εκσυγχρονισμού, προτού παραδώσει το στέμμα στον γιο του Ουίλιαμ.

Κατά κοινή ομολογία ανέβηκε στον θρόνο σε μια δύσκολη περίοδο για το Ηνωμένο Βασίλειο,

που πλέον είναι μια χώρα βαθιά πληγωμένη από το Brexit, οι πρωθυπουργοί της οποίας αλλάζουν σαν τα πουκάμισα και που προσπαθεί να βρει τον νέο της ρόλο στη μεταϊχμιακή εποχή της ενεργειακής κρίσης και της οικονομικο-κοινωνικής αναταραχής. Επί του παρόντος, μόνο το 47% των ατόμων ηλικίας 18 έως 24 ετών πιστεύει ότι η Βρετανία πρέπει να συνεχίσει να έχει μοναρχία. Το ποσοστό, βέβαια, είναι συντριπτικά μεγαλύτερο στους πιο ηλικιωμένους πολίτες της χώρας, με το 86% των Βρετανών ηλικίας 65 ετών και άνω να πιστεύει σταθερά στον θεσμό. Αυτή όμως η διαφορά ανάμεσα στα δύο ποσοστά φανερώνει το χάσμα των γενεών που μοιάζει να αποδυναμώνει τον θεσμό. Σημειώνεται ότι το αντίστοιχο ποσοστό στους νέους το 2015 άγγιζε το 69%. Η αλλαγή κλίματος είναι λοιπόν φανερή.

Ένα ακόμη ερώτημα είναι το τι θα συμβεί με τα εναπομείναντα μέλη της Κοινοπολιτείας; Για παράδειγμα, η κεντρική τράπεζα της Αυστραλίας ανακοίνωσε πριν από μερικές ημέρες ότι το νέο της χαρτονόμισμα των 5 δολαρίων θα απεικονίζει ιθαγενείς και όχι τον βασιλιά Κάρολο Γ'. Ωστόσο, το πρόσωπο του βασιλιά θα συνεχίσει εμφανίζεται στα νομίσματα που φέρουν σήμερα την εικόνα της βασίλισσας Ελισάβετ Β'. Η απόφαση ήρθε έπειτα από διαβούλευση της κεντρικής τράπεζας με την κυβέρνηση του κεντροαριστερού Εργατικού Κόμματος, η οποία και υποστήριξε την αλλαγή. Οι επικριτές της λένε ότι η κίνηση αυτή έχει πολιτικά κίνητρα. Μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, ο πρωθυπουργός της Αυστραλίας Αντονι Άλμπανέζι μοιάζει να θέτει βάσεις ώστε η χώρα του να αποτελέσει στο μέλλον μια δημοκρατία με αρχηγό κράτους έναν αυστραλό πολίτη, αντί του βρετανού μονάρχη. Προς το παρόν, η διεξαγωγή δημοψηφίσματος για κάτι τέτοιο δεν μοιάζει πάντως να αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για την κυβέρνησή του.

Ο δρόμος για τη στέψη

Στις 6 Μαΐου πάντως όλα τα βλέμματα θα είναι στραμμένα στο Αββαείο του Γουέστμινστερ. Τα δημοσιεύματα για τις λεπτομέρειες της τελετής στέψης που θα καθηλώσει εκατομμύρια ανθρώπους στους δέκτες τους είναι πλέον καθημερινά. Ηδη γνωρίζουμε, για παράδειγμα, ότι ο Αντριου Λόιντ Γουέμπερ, ο συνθέτης πίσω από τα μιούζικαλ-υπερπαραγωγές «Cats», «Το φάντασμα της όπερας» και «Εβίτα», υπογράφει τον ύμνο της στέψης. Η σύνθεση αυτή αποτελεί μάλιστα ένα από τα 12 νέα μουσικά κομμάτια που παρήγγειλε ο Κάρολος Γ' για την ημέρα. Συγκεκριμένα, ο ύμνος περιλαμβάνει στίχους προσαρμοσμένους από τον Ψαλμό 98 και έχει διασκευαστεί ειδικά για τη χορωδία και το εκκλησιαστικό όργανο του αββαείου. Το πρόγραμμα ακόμη περιλαμβάνει παλαιότερη μουσική αλλά και νέες συνθέσεις, καθώς ο Κάρολος προσπαθεί να συνδυάσει παραδοσιακά και μοντέρνα στοιχεία που αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα της σύγχρονης Βρετανίας. Ετσι, έχουν επιλεγεί μουσικά έργα που έγραψαν καλλιτέχνες με ρίζες και στις τέσσερις άκρες του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά και από τις χώρες της Κοινοπολιτείας.

Η «Daily Mail» ακόμη αποκάλυψε πως στο πλαίσιο των εορτασμών για τη στέψη του ο Κάρολος έχει προγραμματίσει μια συναυλία μία ημέρα μετά, στις 7 Μαΐου, στο κέντρο του Ουίνδσορ, στην οποία όμως τόσο η Αντέλ όσο και ο Εντ Σίραν φαίνεται ότι αρνήθηκαν ευγενικά να συμμετάσχουν. Ο Σίραν μία ημέρα νωρίτερα έχει προγραμματισμένη συναυλία στο Τέξας, ενώ η Αντέλ, αν και δεν έχει κάποιο προγραμματισμένο event, φέρεται να επικαλέστηκε υποχρεώσεις που δεν της επιτρέπουν να είναι παρούσα. Όσον αφορά τον Σίραν, πάντως, πληροφορίες αναφέρουν πως τεχνικά η παρουσία του στην πανηγυρική συναυλία θα ήταν επικύτη αν χρησιμοποιούσε ιδιωτικό τζετ προκειμένου να κάνει την υπερατλαντική πτήση. Ακόμη, σύμφωνα πάντα με τη

Ο φίλος και βιογράφος του Τζόνναθαν Ντίμπλμπι πιστεύει πάντως ότι “μια ήσυχη συνταγματική επανάσταση βρίσκεται σε εξέλιξη”, προβλέποντας ότι ο Κάρολος “θα πάει πολύ πιο πέρα από ό,τι έχει πάει ποτέ οποιοσδήποτε προηγούμενος συνταγματικός μονάρχης”

«Mail», πολύ κοντά στο να πει το «ναι» είναι ο Λάιονελ Ρίτσι, όπως και οι Spice Girls, με τη συμμετοχή της Βικτόρια Μπέκαμ να είναι κάπως αβέβαιη, ενώ και ο Χάρι Στάιλς πιθανότατα θα είναι εκεί. Το αν ο πρίγκιπας Χάρι και η σύζυγός του Μέγκαν Μαρκλ θα παρευρεθούν στη στέψη του Καρόλου αποτελεί ακόμη ένα μεγάλο ερωτηματικό, με αντικρουόμενα μέχρι στιγμής μεταξύ τους δημοσιεύματα. Πάντως στα περισσότερα διαφαίνεται η πρόθεση του νέου βασιλιά να καλέσει το μαύρο πρόβατο της οικογένειας στην τελετή, μολονότι ο Χάρι με την αυτοβιογραφία του «Spare», η οποία αναδείχθηκε σε παγκόσμιο best seller, δεν τον σκιαγράφησε ως πατέρα και με τα φωτεινότερα χρώματα. Για παράδειγμα, αποκαλύπτει πως δεν τον αγκάλιασε καν όταν του ανακοίνωσε τον τραγικό θάνατο της μητέρας του, πριγκίπισσας Νταϊάνα.

Ελληνορθόδοξοι ήχοι

Κάτι που κινεί ιδιαίτερα το ενδιαφέρον είναι ότι ο Κάρολος φέρεται να έχει ζητήσει να ακουστούν και ελληνορθόδοξοι ήχοι στη μνήμη του πατέρα του. Μην ξεχνάμε ότι ο πρίγκιπας Φίλιππος ήταν γιος του πρίγκιπα Ανδρέα, του έβδομου από τα οκτώ παιδιά του Βασιλιά Γεωργίου Α' των Ελλήνων. Η συμμετοχή μάλιστα του πρίγκιπα Ανδρέα στη Μικρασιατική Εκστρατεία ήταν εκείνη που παρ' ολίγον να του κοστίσει την ίδια του τη ζωή. Τον Ιούλιο του 1921 έφθασε στο μικρασιατικό

ΜΑΘΙΟΥ ΜΠΙΟΥΓΔΑΝΟΣ Η ΝΕΜΕΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΩΝ

Πώς ο ελληνικής καταγωγής βοηθός εισαγγελέα του Μανχάταν κατάφερε να εντοπίσει τις κλεμμένες ελληνικές αρχαιότητες στη συλλογή του αδίστακτου δισεκατομμυριούχου Μάικλ Στάινχαρντ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

Ίσως να θυμάστε ότι πριν από έναν χρόνο παραδόθηκαν από την Εισαγγελία του Μανχάταν στην ελληνική κυβέρνηση 55 αρχαιολογικά ευρήματα υψηλής αξίας, 47 από τα οποία προέρχονται από τη διαβόητη συλλογή του δισεκατομμυριούχου Μάικλ Στάινχαρντ. Συνολικά 180 αντικείμενα που βρισκόταν στην κατοχή του γνωστού billionaire αποδείχθηκε ότι ήταν προϊόν παράνομης διακίνησης και εξαγωγής από τις χώρες προέλευσής τους. Το έγκριτο περιοδικό «New York» δημοσίευσε πριν από λίγες ημέρες ένα λεπτομερές ρεπορτάζ σχετικά με την υπόθεση όπου πρωταγωνιστεί ο ελληνικής καταγωγής βοηθός εισαγγελέα του Μανχάταν Μάθιου Μπιογδάνος, ο οποίος και προϊστάται του αρμοδίου σώματος αντιμετώπισης της αρχαιοκαπηλίας.

Υπόθεση Στάινχαρντ

Δεν είχε καν ξημερώσει ακόμη το πρωινό της 5ης Ιανουαρίου του 2018 όταν μια ομάδα οπλισμένων πρακτόρων με αρχηγό τον Μπιογδάνο χτύπησε την πόρτα ενός πολυτελούς διαμερίσματος που βρίσκεται στην Πέμπτη Λεωφόρο με υπέροχη θέα στο Σέντραλ Παρκ. Το ρετιρέ ανήκε στον Μάικλ Στάινχαρντ, απίστευτα επιτυχημένο hedge-fund manager και έναν από τους πλουσιότερους ανθρώπους της Νέας Υόρκης. Όταν άνοιξε την πόρτα ο ηλικιωμένος άνδρας φαινόταν περισσότερο θυμωμένος παρά ξαφνιασμένος. «Είσαι πιο κοντός από ό,τι περίμενα» είπε στον Μπιογδάνο. Παντού στο σπίτι υπήρχαν αρχαία: μαρμάρινες προτομές πάνω σε κομοδίνα, πήλινοι αμφορείς στα περβάζια των παραθύρων, κύπελλα κρασιού ηλικίας άνω των 2.500 ετών στοιβαγμένα πάνω από τα ντουλάπια της κουζίνας, μικρά γλυπτά της ίδιας περιόδου σε ραφιέρους στο μπάνιο. Μερικά από τα αντικείμενα είχαν αφεθεί εκτεθειμένα στα καιρικά φαινόμενα στη βεράντα. Εκτοτε οι πρά-

κτορες επέστρεψαν άλλες έντεκα φορές στο σπίτι και στο γραφείο του Στάινχαρντ για να κατασχέσουν τοιχογραφίες και τελετουργικά αγγεία πόσης, φυλαχτά, ειδώλια και νεολιθικές μάσκες, καθώς και τιμολόγια, επιστολές και φωτογραφίες που περιγράφουν λεπτομερώς τις πρακτικές με τις οποίες έφτιαξε τη συλλογή του. Υπολογίζεται πως η αξία όλων των αντικειμένων που είχε συγκεντρώσει από τα τέλη της δεκαετίας του '80 υπερβαίνει τα 200 εκατομμύρια δολάρια. Η εμμονή του με τις αρχαιότητες άρχισε το 1987 με το πρώτο του τέτοιο απόκτημα, ένα άγαλμα του θεού Πάνα που χρονολογείται από τον 1ο μετά Χριστόν αιώνα. Ο Στάινχαρντ έκανε καριέρα στη Γουόλ Στριτ από τα τέλη των 60s, κάπνιζε αρεμανιώως και είχε εκρηκτικό ταμπεραμέντο – κανείς δεν ήθελε να βρίσκεται στον ίδιο χώρο με εκείνον όταν νευρίαζε για κάτι. Όταν αποφάσισε να αρχίσει να αγοράζει αρχαιότητες είχε ήδη κλείσει τα 40 και

έψαχνε για νόημα στη ζωή, για μια σύνδεση με κάτι διαχρονικό, μια επαφή με τις απτές αποδείξεις της εξέλιξης της ανθρωπίνης ιστορίας. Ρίχτηκε στο συγκεκριμένο πεδίο με το γνωστό εργασιακό του ήθος, τίποτε δεν τον σταματούσε όταν ήθελε να πετύχει κάτι, έχανε κάθε αίσθηση της πραγματικότητας, ήταν σαν να μην μπορεί να δει τίποτε άλλο παρά το αντικείμενο του πόθου του που έπρεπε βάση θυσία να αποκτήσει. Προκειμένου να εμπλουτίσει τις γνώσεις του αγόρασε και διάβασε αμέτρητα βιβλία σχετικά με την αρχαιολογία και έγινε συνδρομητής σε όλα τα σημαντικά σχετικά περιοδικά. «Καταβρόχθιζε» με μανία τους καταλόγους των οίκων Christie's και Sotheby's και απέκτησε καλές σχέσεις με τους πλέον γνωστούς εμπόρους έργων τέχνης. Τότε ακόμη το εμπόριο αρχαιοτήτων λειτουργούσε σε ένα εντελώς αρρυθμιστο πλαίσιο. Τα πλαστά αντικείμενα ήταν συχνό φαινόμενο, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των αρχαιοτήτων που διακινού-

Ο αρχηγός της ιταλικής Αστυνομίας Βιντσένζο Μολινέζε και ο Μάθιου Μπιογδάνος με φόντο τις αρχαιότητες που επέστρεψαν από τη Νέα Υόρκη στην Ιταλία τον περασμένο μήνα.

Κάποια από τα αρχαία αντικείμενα που επιστράφηκαν το 2022 στην Ελλάδα όπως παρουσιάστηκαν στην Εισαγγελία της Νέας Υόρκης πριν από τον επαναπατρισμό τους.

Ο Μάικλ Στάινχαρντ σε επενδυτική σύνοδο το 2008.

νταν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν αγνώστου προελεύσεως.

Το 1980 ένα εκπληκτικό αντικείμενο εμφανίστηκε στην αγορά, ένα πλατύ κύπελλο για σπονδές από χρυσό 24 καρατίων. Βρέθηκε στην κατοχή του Βιτσένζο Καμαράτα, ενός συλλέκτη που ισχυριζόταν ότι το πανέμορφο τεχνούργημα ανακαλύφθηκε από εργάτες κατά τη διάρκεια εργασιών έξω από το Παλέρμιο, οι οποίοι συμφώνησαν να το πουλήσουν χωρίς να ενημερώσουν κανέναν. Το 1991, χάρη στη διαμεσολάβηση ενός δραστήριου αμερικανού dealer το αγόρασε ο Στάινχαρντ αντί 1,2 εκατ. δολαρίων. Ο billionaire το επεδείκνυε υπερήφανος επάνω στο πιάνο με ουρά που είχε στο σπίτι του. Το 1994 οι ιταλικές αρχές άρχισαν να ερευνούν την εξαφάνιση διαφόρων σημαντικών αρχαιοτήτων από ένα μικρό μουσείο της Σικελίας. Προέκυψε λοιπόν πως τις είχε φυγαδεύσει όλες ο διευθυντής του, ο οποίος εμπλεκόταν επίσης στη διακίνηση του κυπέλλου, ευρήματος τυμβωρύχων που είχαν διασυνδέσεις με την τοπική μαφία. Τον Φεβρουάριο του 1995 η ιταλική κυβέρνηση κατέθεσε επίσημο αίτημα για την επιστροφή του αντικειμένου και με την εντολή αμερικανικού δικαστηρίου τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς τελωνειακοί υπάλληλοι των ΗΠΑ μπήκαν σπίτι του Στάινχαρντ και το πήραν την περίοδο που έλειπε με την οικογένειά του σε διακοπές. Ο αμερικανός κροίσκος εξοργίστηκε

και προσπάθησε ανεπιτυχώς να ασκήσει έφεση στην απόφαση. Η υπόθεση Στάινχαρντ, όπως έγινε γνωστή, έφερε μεγάλη αλλαγή: Τα τεχνούργημα που περιγράφονταν ψευδώς στα τελωνειακά έντυπα μπορούσαν πλέον να κατασχεθούν.

Χάρη στη δημοσιότητα που δόθηκε στον επαναπατρισμό του πολύτιμου αντικειμένου ξεσκεπάστηκε το μέγεθος της παράνομης διακίνησης και εμπορίας αρχαιοτήτων στις ΗΠΑ. Και για πρώτη φορά τα μουσεία άρχισαν να ελέγχουν στα σοβαρά τις δικές τους συλλογές για κλεμμένο υλικό. Το 2008, το Μουσείο του Κλίβελαντ επέστρεψε 14 κομμάτια στην Ιταλία και λίγο νωρίτερα το Getty συμφώνησε να παραδώσει 40. Όταν αποκαλύφθηκε ότι ο κρατήρας του Ευφρονίου, μία από τις πιο διάσημες αρχαιοότητες στον κόσμο, είχε κλαπεί από έναν ετρουσκικό τάφο, το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης το επέστρεψε στην Ιταλία το 2008 μαζί με άλλα 20 αντικείμενα από τη συλλογή του. Ο Στάινχαρντ είχε αποσυρθεί από τη Wall Street ήδη από το 1995, αλλά συνέχισε να αποκτά αρχαία έργα τέχνης με σταθερούς ρυθμούς και ήταν κοινός τόπος το ότι δεν δίσταζε να αγοράσει αντικείμενα με θολό καθεστώς προέλευσης και ιδιοκτησίας.

Κυνηγός (αρχαίων) κεφαλών

Ο Μάθιου Μπογδάνος είχε αδυναμία στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό από τα 12 του

χρόνια, όταν η γαλλίδα μητέρα του του χάρισε ένα αντίτυπο της «Ιλιάδας». Έκανε κλασικές σπουδές, πήρε πτυχίο Νομικής και ακόμη και σήμερα μιλάει παραπέμποντας σε ρήσεις του Ιουλίου Καίσαρα ή σε ιστορίες ηρώων της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας. Είχε καταταγεί σε νεαρή ηλικία στο Σώμα των Πεζοναυτών και μετά την 11η Σεπτεμβρίου στάλθηκε στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ, όπου έπεισε τους ανώτερους του να τον αφήσουν να εντοπίσει αρχαιοότητες που είχαν λεηλατηθεί από το Εθνικό Μουσείο της Βαγδάτης. Το όνομά του έγινε γνωστό και επιστρέφοντας στις ΗΠΑ το 2006 και στην Εισαγγελία της Νέας Υόρκης άρχισε να προσπαθεί να οδηγήσει στη δημιουργία μιας ειδικής μονάδας που θα ασχολείται με τα δίκτυα αρχαιοκαπηλίας. Παρόλο που δεν συστάθηκε τότε επισήμως αυτή η ομάδα, ο Μπογδάνος ανέλαβε όλες τις σχετικές υποθέσεις. Το όνομα Στάινχαρντ εμφανιζόταν συχνά μπροστά του, όμως δεν μπορούσε να βρει τρόπο να τον ερευνήσει επισήμως μέχρι που ένα γλυπτό σε σχήμα κεφαλής ταύρου το οποίο αναζητούσε η κυβέρνηση του Λιβάνου εντοπίστηκε σε κάποιες φωτογραφίες από το σπίτι του συλλέκτη. Ετσι βγήκε το ένταλμα που του επέτρεψε να ερευνήσουν την οικία του. Η πρώτη τέτοια επίσκεψη έγινε το 2017. Ο πράκτορας που διενήργησε την έρευνα έβγαλε φωτογραφίες από όλα τα αντικείμενα, οι οποίες στάλθηκαν στη

Παντού στο σπίτι του Στάινχαρντ υπήρχαν αρχαία: μαρμάρινες προτομές πάνω σε κομοδίνα, πήλινοι αμφορείς στα περβάζια των παραθύρων, κύπελλα κρασιού ηλικίας άνω των 2.500 ετών στοιβαγμένα πάνω από τα ντουλάπια της κουζίνας, μικρά γλυπτά της ίδιας περιόδου σε ραφιέρους στο μπάνιο

ΤΑΣΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ - ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΟΥΡΜΠΗΣ
ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΔΥΟ

ΤΑΣΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

«Ο Μπάρτοκ σκύβει με μεγάλη ευαισθησία πάνω από τον άνδρα»

Ο «Κυανοπώγωνας» και ο «Τζάνι Σκίκι» της Εθνικής Λυρικής Σκηνής μιλούν για τους απαιτητικούς και όμορφους ρόλους που θα ερμηνεύσουν για πρώτη φορά στην καριέρα τους.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΛΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Δύο ιστορίες, καθεμία με το σασπένς και την αγωνία της, αμφότερες με τον έρωτα στον πυρήνα τους, να πυροδοτεί, σαν φωτιά που καίει στις καρδιές των ανθρώπων, τις εξελίξεις. Και ο δραματικός «Πύργος του Κυανοπώγωνα» του Μπέλα Μπάρτοκ και ο κωμικός «Τζάνι Σκίκι» του Τζάκομο Πουτσίνι ξεκινούν από τη συνάντηση ενός άνδρα με μια γυναίκα – του Κυανοπώγωνα και της Ιουδίθ στην πρώτη περίπτωση και του Ρινούτσο και της Λαουρέτα στη δεύτερη – και από την έλξη που ασκούν ο ένας στον άλλον. Από εκεί και πέρα τι; Στην όπερα του Μπάρτοκ (η οποία βασίζεται στο παραμύθι του Σαρλ Περό «Ο Κυανοπώγωνας») το ζευγάρι βιώνει με συγκλονιστικό, τραγικό τρόπο τη διαδικασία μιας κοινής πορείας προς την ωριμότητα, η οποία όμως περνά από ένα ναρκοπέδιο σπαρμένο με ανομιολόγητα μυστικά, πάθη και επιθυμίες. Στην όπερα του Πουτσίνι η νεανική αγάπη ξεπερνά κάθε εμπόδιο (με την πληθωρική συνεισφορά του δαιμόνιου Τζάνι Σκίκι, πατέρα της Λαουρέτα) και ξεκινάει αγκαλιασμένο με ζωή γεμάτη ελπίδα και προσδοκίες. Η πρώτη όπερα μας παρασύρει σε μια διδακτική κατάδυση στα σκοτάδια της ανθρώπινης ψυχής, η δεύτερη μας ταξιδεύει σε έναν κόσμο φωτεινό, τρυφερό και αισιόδοξο. Συστατικά της ύπαρξής μας, και το σκοτάδι και το φως συνυπάρχουν και «συνομιλούν» στη σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στην κοινή παρουσίαση των δύο έργων, σε μια βραδιά που προσεγγίζει τον έρωτα και ως δράμα και ως κωμωδία. Ξεναγοί μας στο ταξίδι ο βαθύφωνος Τάσος Αποστόλου που ερμηνεύει τον μυστηριώδη Κυανοπώγωνα και ο βαρύτονος Διονύσης Σούρμπης που ερμηνεύει τον παμπόνηρο Τζάνι Σκίκι, μιλούν στο BHMAGAZINO για τις προκλήσεις των δύο έργων λίγο προτού ζωντανέψουν στη σκηνή τους εξαιρετικά ενδιαφέροντες και απαιτητικούς ρόλους τους.

«Θα έλεγα πως ο ρόλος του Κυανοπώγωνα έχει όλα όσα θα μπορούσε να ονειρευτεί ο ερμηνευτής του. Είναι ενδιαφέρον, είναι πολυσύνθετος, είναι παράξενος, είναι θαυμάσιος. Είναι, την ίδια στιγμή, δύσκολος. Πρόκειται για έναν από τους ρόλους που ένας τραγουδιστής με τη δική μου φωνή θέλει κάποια στιγμή στην καριέρα του να τον ερμηνεύσει. Είμαι ευτυχής που για εμένα έφτασε αυτή η στιγμή».

Οπότε είναι η πρώτη φορά που τον τραγουδάτε;

«Ναι, η πρώτη φορά. Αλλά ελπίζω να υπάρξουν και άλλες φορές. Η αιζέντισσα που έχω στη Γερμανία χάριξε όταν της είπα πως μου πρότειναν τον ρόλο. Δεν είναι πολλοί εκείνοι που το λένε. Μόνος δεν θα καθόμουν ποτέ να τον μελετήσω, επομένως ήταν μεγάλη η ευκαιρία που μου δόθηκε από τη Λυρική. Το αγάπησα πολύ αυτό το έργο! Και τους δύο ρόλους του, γιατί και ο ρόλος της Ιουδίθ είναι αντίστοιχης ομορφιάς. Ομως ο Μπάρτοκ έχει σκύψει με ξεχωριστό ενδιαφέρον και ευαισθησία πάνω από τον άνδρα».

Εσείς λοιπόν πώς τον προσεγγίζετε; Πώς θα είναι ο δικός σας Κυανοπώγωνας;

«Ξεκινώντας από την ιστορία, θέλω να πω πως είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα. Η όπερα του Μπάρτοκ δεν ακολουθεί επακριβώς τον μύθο που είναι πολύ αιμοβόρος. Στον μύθο ο Κυανοπώγωνας είναι ένας δολοφόνος που παίρνει γυναίκες και τις σκοτώνει. Στην όπερα δεν είναι έτσι. Στην εκδοχή του Μπάρτοκ – αν και όταν κάποιος μελετά ένα έργο επί πολύ καιρό αρχίζει με έναν τρόπο και το κάνει δικό του – η προσέγγιση είναι διαφορετική. Περισσότερο είναι μια ιστορία εσωτερικών φόβων και ανασφάλειας. Είναι και μια ιστορία πάνω στις σχέσεις των δύο φύλων. Για εμένα, βλέποντάς τον από τη δική μου σκοπιά, ο Κυανοπώγωνας είναι ένας άνθρωπος μοναχικός, ένας άνθρωπος κλεισμένος στον εαυτό του, καθώς στην πορεία της ζωής του τα γεγονότα τον έχουν σημαδέψει... Μάλλον όχι, η λέξη "σημαδέψει" είναι λίγη για να περιγράψω την κατάσταση του. Τον έχουν μαρκάρει, θα έλεγα, όπως μαρκάρουν τα ζώα με καυτό σίδερο. Έτσι, ανεξίτηλα, με πόνο, έχουν αποτυπωθεί πάνω του τα πράγματα».

Από μουσικής απόψεως πώς είναι ο ρόλος;

«Είναι πολύ έξυπνα δουλεμένος και γραμμένος. Εδώ η μουσική είναι ο χαρακτήρας. Είναι τόσο ενωμένος ο λόγος με τη μουσική που σχεδόν δεν ξεχωρίζεις το μουσικό κείμενο από το κείμενο που τραγουδιέται. Είναι όλα ένα, μια διαρκής ροή».

Μιλάμε δηλαδή για μια όπερα που έχει πολύ έντονο και το στοιχείο του θεάτρου...

«Η δική μου άποψη είναι πως όλο το είδος, όλη η όπερα έχει αυτό το στοιχείο. Νομίζω πως απλώς έχουμε χάσει λίγο τον προσανατολισμό μας. Η όπερα είναι θέατρο, όπου αντί να μιλάμε τραγουδάμε. Υπάρχουν βεβαίως οι μουσικές απαιτήσεις, όμως, ίσως αυτό ακουστεί κάπως, αλλά θα το πω, συχνά ξεφεύγουμε και όλο αυτό γίνεται απλώς επίδειξη δυνατοτήτων. Λέγεται πως η Κάλλας αυτό έφερε κυρίως, τη θεατρική ερμηνεία μέσα από τη μουσική, φαίνεται όμως από ορισμένες περιπτώσεις πως αυτό το μάθημα δεν το πήραμε. Όσο και αν δεν αμφισβητώ πως το τραγούδι πρέπει να είναι όσο γίνεται πιο σωστό και όμορφο, εκτός από την τελειότητα της νότας υπάρχει και η ουσία των πραγμάτων για την οποία καμία φορά θα πρέπει να θυσιάσουμε την τελειότητα της νότας. Ο Κυανοπώγωνας αυτό το απαιτεί. Είναι μια όπερα όπου δεν μπορείς να αγνοήσεις το κείμενο προσπαθώντας να βγάλεις ωραίες νότες, άλλωστε εδώ υπάρχουν σημεία που ο συνθέτης ζητάει να μη βγάλεις ωραίες νότες. Έχει λοιπόν μεγαλύτερη σημασία να βγάλεις τον χαρακτήρα και αυτό σημαίνει τεχνικά μια μεγαλύτερη αναζήτηση ηχοχρωμάτων, να κάνεις πράγματα που ίσως δεν συνηθίζονται στο ρεπερτόριό σου, να εξερευνήσεις όλη την παλέτα των δραματικών/υποκριτικών δυνατοτήτων σου».

Εκτός από δυστυχής, στρυφνός και μυστηριώδης, ο Κυανοπώγωνας είναι τελικά και συμπαθητικός τύπος;

«Είναι απολύτως συμπαθής! Είμαι βεβαίως προκατειλημμένος υπέρ του (σ.σ.: γελάει). Ακόμα και έναν δο-

λοφόνο να ερμηνεύεις δεν μπορείς να μην αναζητήσεις και τις θετικές πλευρές του για να τον προσεγγίσεις. Πρέπει να τον αγαπήσεις. Για εμένα είναι λοιπόν πάρα πολύ συμπαθής. Είναι ένας άνθρωπος κλεισμένος στον εαυτό του, παρέα με τα φαντάσματά του. Μια γυναίκα προσπαθεί να τον παρασύρει, να τον βγάλει έξω από τον κόσμο των φαντασμάτων. Προσπαθεί να τον γνωρίσει ως το βάθος του χαρακτήρα του, με μια μανία θα έλεγα σχεδόν ναρκισσιστική. Ξέρετε, όπως στις περιπτώσεις που προσπαθούμε να γνωρίσουμε έναν άνθρωπο όχι για αυτόν αλλά για εμάς. Εκείνη του ζητάει να της ανοίξει όλες τις πόρτες της ζωής του. Εκείνος την προειδοποιεί πως όσο περισσότερο αποκαλύπτεται τόσο το πράγμα θα γίνεται πιο επικίνδυνο. Φτάνουμε σε ένα σημείο που η γυναίκα δεν αντέχει πια να βλέπει αυτά που βλέπει και που ο άνδρας μένει ξανά μόνος του. Αν και προσπαθεί να την πείσει πως δεν έχει νόημα να επιδιώκει να γνωρίσει κάθε κομματάκι της υπάρξεώς του».

Η απόλυτη αλήθεια θέλει κότσια;

«Ακριβώς! Και δεν έχει νόημα, ακόμα και σε πολύ στενές σχέσεις, να αναζητείς την απόλυτη αλήθεια. Εγώ δεν συμφωνώ καθόλου με τη θεωρία του πρέπει να τα λέμε όλα και δεν υπάρχουν μυστικά. Πώς μπορεί να γίνει αυτό; Πώς μπορεί ένας άνθρωπος να μην έχει μυστικά; Αν υπάρχει τέτοιος άνθρωπος, δεν μπορεί παρά να είναι περίεργος και αδιάφορος. Ένα πράγμα που μας τραβάει στους άλλους είναι το μυστήριό τους. Όταν όλα είναι φανερά χάνεται, νομίζω, το ενδιαφέρον».

Χαρακτηρίσατε τον ρόλο δύσκολο. Να υποθέσω πως τα πράγματα τα κάνει ακόμα πιο περίπλοκα η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένο το λιμπρέτο, τα τσεκικά;

«Από άποψη γλώσσας είναι ό,τι πιο δύσκολο έχω κάνει στη ζωή μου. Κατ' αρχάς, το να μάθω το κείμενο. Δουλέψαμε με κόουτς την Ειρήνη Πατσέα, χωρίς την οποία δεν ξέρω τι θα είχαμε κάνει. Εγώ είχα ξεκινήσει να δουλεύω το κείμενο πολύ πριν από το καλοκαίρι. Την απομνημόνευση, τη σωστή εκφορά, τα σύμφωνα και τα φωνήεντα, το σωστό συντακτικό, την αυτολεξεί μετάφραση ώστε να γνωρίζω τι σημαίνει η κάθε λέξη και να ξέρω τι λέω. Σας μιλάω για άπειρες ώρες δουλειάς, πραγματικά δεν έχω δουλέψει ποτέ τόσο πολύ πάνω σε ένα κείμενο. Γιατί τα ουγγρικά δεν έχουν καμία σχέση με ό,τι ξέρουμε. Δεν έχεις τίποτα να πιστείς. Όλα είναι άγνωστες λέξεις. Θέλει άπειρες επαναλήψεις για να αισθανθείς μια σχετική ασφάλεια. Ελπίζω να τη νιώσω αυτή την ασφάλεια και το βράδυ της πρεμιέρας (σ.σ.: γελάει)».

ΤΙ ΗΞΕΡΕ Ο ΚΛΙΜΤ

Μια έκθεση στο Μουσείο Belvedere της Βιέννης διερευνά την επίδραση σημαντικών δυτικοευρωπαϊών ζωγράφων στο έργο του μεγάλου αυστριακού καλλιτέχνη.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΑΟΥ

Πόσο γνώριζε ο Γκούσταβ Κλιμτ το έργο του Ανρί Ματίς ή του Ογκίστ Ροντέν, πόσο είχε επηρεαστεί από τους πίνακες του Τζέιμς Γουίςλερ; Έχει λίγο καθιερωθεί η ευγενής παρεξήγηση ότι επρόκειτο για έναν ιδιοφυή καλλιτέχνη, έναν ζωγράφο που ανέτρεχε εντός του για να βγάλει στην επιφάνεια ένα εντυπωσιακό δημιουργικό απόθεμα, ο οποίος από τη μια θεωρήθηκε κομβική φιγούρα του βιεννέζικου μοντερνισμού, της «τοπικής» αρ νουβό που ονομάστηκε Ζετσοεισμοσμός, από την άλλη ήδη από τότε είχε υποτιμηθεί και ως ένας επιφανειακός «διακοσμητής», ιδιαίτερα από τους δυτικοευρωπαίους κριτικούς και ιστορικούς τέχνης, ακόμα και ως τα τέλη του 20ού αιώνα, όταν δηλαδή τα πλήθη ήδη συνέρρεαν για να δουν εκθέσεις με έργα του. Ένας από τους λόγους αυτής της αντιμετώπισης ήταν ότι ο ίδιος δεν είχε ιδιαίτερη επαφή με τη δυτικοευρωπαϊκή πρωτοπορία της εποχής του και ούτε είχε επηρεαστεί με τη σειρά του τις καλλιτεχνικές

εξελίξεις στο Παρίσι. Η έκθεση με τίτλο «Klimt. Inspired by Van Gogh, Rodin, Matisse...» στο Lower Belvedere της Βιέννης, στο πρώην παλάτι δηλαδή όπου παρουσιάζονται οι περιοδικές εκθέσεις του Μουσείου Belvedere, αποπειράται να αναδείξει τους δημιουργικούς δεσμούς του με τους πρωτοπόρους ομοτέχνους της εποχής του. Περίπου ενενήντα πίνακες και σχέδια αλλά και γλυπτά, έργα φιλοτεχνημένα από τον Γκούσταβ Κλιμτ και τους σύγχρονούς του παρουσιάζονται για να αναδείξουν πώς ο αυστριακός ζωγράφος βρισκόταν σε διάλογο με το έργο καλλιτεχνών όπως οι Εντουάρ Μανέ, Ζορζ Σερά, Τζέιμς Γουίςλερ, Τζον Σίνγκερ Σάρτζεντ, Ομπρέι Μπίρντσλεϊ, Εντβαρντ Μουνκ, Χανς Μάκαρτ, Ανρι ντε Τουλούζ-Λοτρέκ και βεβαίως οι Βίνσεντ Βαν Γκογκ, Ογκίστ Ροντέν και Ανρί Ματίς του τίτλου. Μάλιστα, τα έργα συχνά αντιπαραβάλλονται για να επιδείξουν πώς αφομοίωσε ο Κλιμτ τα καλλιτεχνικά επιτεύγματα της εποχής του και κράτησε μόνο τα στοιχεία εκείνα που εξυπηρετούσαν τους δημιουργικούς του στόχους προκειμένου

● Γενική άποψη της έκθεσης στο Belvedere της Βιέννης.

να αναπτύξει το δικό του ιδίωμα. Αυτή η σύγκριση προσφέρει μια νέα εμπειρία ως προς την καλλιτεχνική του εξέλιξη και είναι συχνά εντυπωσιακή. Όπως για παράδειγμα στην περίπτωση του πορτρέτου του Τζον Σίνγκερ Σάρτζεντ «Study of Mme Gautreau» (π. 1884) που αντιπαραβάλλεται με τη μαυροντυμένη γυναίκα στον πίνακα «Portrait of a Lady» (π. 1894) του Κλιμτ ή στον καμβά του Ανρί Ματίς «The Girl with Green Eyes» (1908) που θυμίζει την προσωπογραφία «Johanna Staude» (1917-18) του αυστριακού ζωγράφου, αλλά και τα έργα του εικονογράφου Ομπρέι Μπίρντσλεϊ, όπως το διάσημο «The Climax» από την τραγωδία «Σαλώμη» του Οσκαρ Ουάιλντ, που χρονολογούνται το 1893 και θυμίζουν πολύ έντονα τις Νύμφες στον πίνακα «Water Nymphs (Silverfish)» (π. 1899). Η δε επιρροή του Βαν Γκογκ είναι εμφανής σε τοπιογραφίες όπως το «Avenue of Schloss Kammer Park» (1912) του Κλιμτ. Πρόκειται για μια έκθεση που διοργανώνεται με αφορμή την επέτειο των 300 χρόνων από τη δημιουργία του Μουσείου Belvedere,

το οποίο ειδικεύεται τρόπον τινά στην τέχνη του Κλιμτ και του βιεννέζικου μοντερνισμού, σε συνεργασία με το Μουσείο Van Gogh στο Αμστερνταμ, που με τη σειρά του είναι ένας κορυφαίος θεσμός όσον αφορά τον τομέα του δυτικοευρωπαϊκού μοντερνισμού (και γιορτάζει επίσης τα πενήντα χρόνια από την ίδρυση του μουσείου στην ολλανδική πρωτεύουσα). Είναι μια έκθεση στο πνεύμα προηγούμενων πρότζεκτ με στόχο τη σύνδεση πόλεων-καλλιτεχνικών κέντρων ή και προσωπικτήτων, όπως η «Βιέννη - Παρίσι: Βαν Γκογκ, Σεζάν και οι μοντερνιστές της Αυστρίας, 1880-1960» και «Βιέννη - Βερολίνο: Η τέχνη δύο πόλεων», που διοργανώθηκαν στο Belvedere το 2007 και 2014 αντίστοιχα, και η «Μουνκ - Βαν Γκογκ» στα Μουσεία Μουνκ και Βαν Γκογκ σε Οσλο και Αμστερνταμ αντίστοιχα, το 2015. Την έχει επιμεληθεί ο Μάρκος Φέλιγκερ από την πλευρά του Belvedere και οι Εντουίν Μπέκερ και Ρένσκε Σουάβερ από το Μουσείο Van Gogh στο Αμστερνταμ. Τα δε έργα προέρχονται και από άλλα μουσεία του εξωτερικού αλλά και από

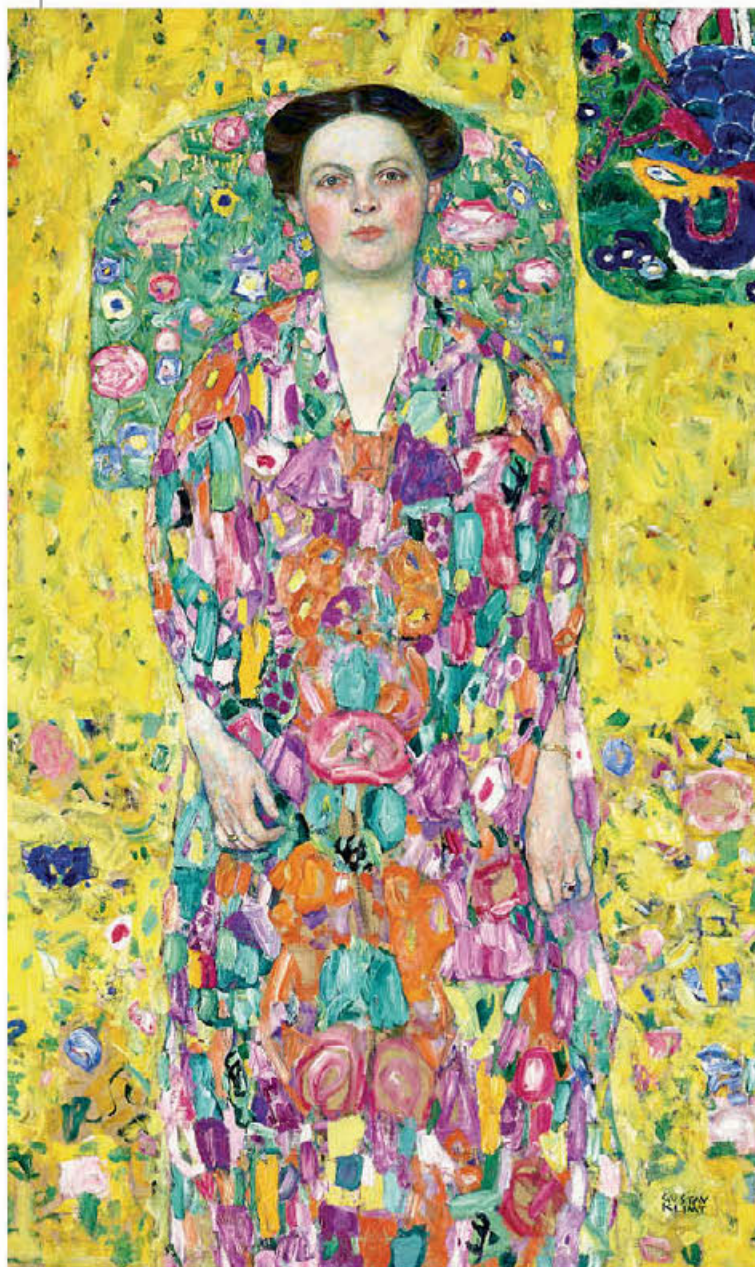

«The Girl with Green Eyes» (1908), του Ανρί Ματίς.

«Johanna Staude» (1917/1918), του Γκούσταβ Κλιμτ.

«Eugenia Primavesi» (1913), ζωγραφισμένη από τον Κλιμτ.

«Avenue in the Park of Schloss Kammer» (1912), του Γκούσταβ Κλιμτ.

«Orchard in blossom» (1889) και «Field with Irises near Arles» (1888), έργα του Βαν Γκογκ.

«**Ο Κλιμτ επηρεάστηκε από όλα τα είδη τέχνης. Έχουν ήδη γίνει εκθέσεις και δημοσιεύσεις σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους αντιλήφθηκε την τέχνη της αρχαιότητας αλλά και την ασιατική τέχνη, ενώ έχει γίνει συχνά αναφορά στο ενδιαφέρον του για τα βυζαντινά μωσαϊκά, τη μεσαιωνική τέχνη και τους πίνακες των Old Masters**

»
Μάρκος Φέλιγκερ, επιμελητής Μουσείου Belvedere

«Study of Mme Gautreau» (π. 1884), του Τζον Σίνγκερ Σάρτζεντ, και «Portrait of a Lady» (π. 1894), του Γκούσταβ Κλιμτ.

ιδιωτικές συλλογές. Μια επιπλέον ιδιαιτερότητα της έκθεσης είναι ότι σε αυτή παρουσιάζονται έργα που συνήθως δεν εκτίθενται εξαιτίας της εύθραυστης κατάστασής τους ή που δεν έχουν βρεθεί στη Βιέννη για δεκαετίες. Αξιομνημόνευτο παράδειγμα το έργο «Water Serpents II» που ανήκει σε ιδιωτική συλλογή και η τελευταία φορά που εθεάθη στην Αυστρία ήταν τη δεκαετία του '60.

Μια νέα έρευνα
Θα περίμενε κανείς ότι η δημιουργική συνδιαλλαγή του Κλιμτ με την πρωτοπορία της εποχής του θα ήταν ένα γνωστό, διασαφηνισμένο ζήτημα. Όπως θα πει στο BHMAgazino ο επιμελητής Μάρκος Φέλιγκερ: «Ο Κλιμτ επηρεάστηκε από όλα τα είδη τέχνης. Έχουν ήδη γίνει εκθέσεις και δημοσιεύσεις σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους αντιλήφθηκε την τέχνη της αρχαιότητας αλλά και την ασιατική τέχνη, ενώ έχει γίνει συχνά αναφορά στο ενδιαφέρον του για τα βυζαντινά μωσαϊκά, τη μεσαιωνική τέχνη και τους πίνακες των Old Masters. Οι επιρροές από τους σύγχρονους μοντέρνους καλλιτέχνες έχουν επίσης συχνά επι-

● Χειμερινή μαγεία: Το Κάστρο Νοϊσβανστάιν δεσπόζει στο χιονισμένο τοπίο της Βαυαρίας.

SCHLOSS NEUSCHWANSTEIN

ΤΟ ΟΜΟΡΦΟΤΕΡΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Περιήγηση στο μεγαλειώδες παλάτι που έχτισε ο εκκεντρικός Λουδοβίκος Β΄ της Βαυαρίας και ενέπνευσε τον Γουόλτ Ντίσνεϊ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΛΟ

Αν η «Ωραία κοιμωμένη» της δημοφιλούς ταινίας κινουμένων σχεδίων (που βασίζεται στο ομώνυμο παραμύθι του Σαρλ Περό) είναι πλάσμα της φαντασίας, η υπέρκομψη κατοικία της υπάρχει και βρίσκεται στη Γερμανία. Ο λόγος για το παραμυθένιο Κάστρο Νοϊσβανστάιν, στη Νοτιοδυτική Βαυαρία, το οποίο λέγεται πως ενέπνευσε στον Γουόλτ Ντίσνεϊ και στους συνεργάτες του το παλατάκι όπου ζούσε (δηλαδή όπου κοιμόταν, γιατί γι' αυτό έγινε κυρίως διάσημη) η πριγκίπισσα Αυγή Ρέπλικές του μπορεί κανείς να δει και στις Ντίσνεϊλαντ που λειτουργούν σε διάφορα μέρη της Γης – για την ιστορία, λίγο προτού ξεκινήσει την κατασκευή της πρώτης Ντίσνεϊλαντ, στην Καλιφόρνια το 1955, ο Ντίσνεϊ είχε επισκεφθεί μαζί με τη σύζυγό του το Νοϊσβανστάιν. Αν όμως η Καλιφόρνια μάς πέφτει μακριά, η Γερμανία του πρωτοτύπου, που έχει και μεγαλύτερη αξία από όλα τα αντίγραφα του μαζί, είναι πολύ πιο κοντινός προορισμός. Έτσι, όποιος θέλει να επισκεφθεί το αληθινό κάστρο, θα πρέπει να πετάξει ως το Μόναχο. Από εκεί οδικώς το Νοϊσβανστάιν (Schloss Neuschwanstein στη γερμανική γλώσσα) απέχει λιγότερο από δύο ώρες. Ίδια πάνω-κάτω η απόστασή του και από το Ινσμπρουκ της Αυστρίας. Και ναι, το ταξίδι αξίζει με το παραπάνω. Γιατί όπως εύκολα θα διαπιστώσει ο επισκέπτης, το κάστρο που έχτισε ο Λουδοβίκος Β΄ δικαίως θεωρείται ένα από τα ομορφότερα, αν όχι το ομορφότερο, του κόσμου.

Το ταξίδι μας ξεκινάει πολλές δεκαετίες πίσω, το 1832, οπότε ο βασιλιάς Μαξιμιλιανός Β΄ της Βαυαρίας αγόρασε τα ερείπια ενός παλιού κάστρου, του Σβάνσταϊν, για να χτίσει επάνω τους το κάστρο Χοχενσβανγκάου σε μια δασώδη περιοχή πολύ κοντά στα σύνορα με την Αυστρία. Το πολυτελές πυργόσπιτο χρησιμοποιήθηκε ως θερινή κατοικία του βασιλέα, της συζύγου του, Μαρίας της Πρωσίας, και των γιών τους, Λουδοβίκου και Οθωνα, δηλαδή του μετέπειτα βασιλέα Λουδοβίκου Β΄ της Βαυαρίας και του βασιλέα Οθωνα της Βαυαρίας. Τα δύο αγόρια έπαιζαν και πεζοπορούσαν στα δάση της περιοχής, με τον Λουδοβίκο με την ευαίσθητη ψυχοσύνθεση να γοητεύεται ιδιαίτερα από τα ερείπια των παλαιότερων κάστρων που βρίσκονταν διάσπαρτα γύρω από το βασιλικό εξοχικό. Πάνω σε κάτι τέτοια ερείπια, απομεινάρια από ένα ακόμα παμπάλαιο κάστρο, αποφάσισε όταν έγινε και ο ίδιος βασιλιάς να χτίσει το λαμπρότερο κάστρο από όλα, εμπνευσμένος κυρίως από τον μεταφυσικό κόσμο που είχε δημιουργήσει ο συνθέτης Ρίχαρντ Βάγκνερ, φίλος του και είδωλό του, στις όπερές του «Τανχόιζερ» και «Λόενγκριν». Τα σχέδια (μια σύνθεση διαφόρων αρχιτεκτονικών ρυθμών, όπως την ήθελε ο εντολέας του) εκπόνησε ο Κρίστιαν Γιανκ, διάσημος σκηνογράφος της εποχής, ο οποίος είχε φτιάξει σκηνικά και για όπερες του Βάγκνερ, ενώ τα έργα ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Εντουαρντ Ρίντελ και ακολούθως ο ομότεχνός του Γκέοργκ φον

HWANSTEIN